

Delavsko-kmečki list.

Opozorilo!

S 1. marcem se preseli upravništvo in uredništvo lista v Delavski dom, Marxov trg 2/II. Do 1. marca pa naslavlajte dopise še na Uredništvo „Delavsko-kmečki list“, Breg 10/II, Ljubljana!

Uprava in uredništvo Del.-kmečkega lista.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrtletno 15 Din. Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.

Leto II.

LJUBLJANA, 19. februarja 1925.

Stev. 8.

Ali naj volim klerikalni blok?

Ljubljanske občinske volitve. Vložene so tri liste in na dan 18. marca, obletnico pariške komune, bo ljubljanski proletariat imel izbirati, ali glasuje za orjunske demokrate ali za klerikalce ali za levi tabor delavsko-kmečkih republikancev. Samo te tri skupine se javljajo. Samo na sebi je to dobro. Položaj se je poenostavil. V Ljubljani faktično ni več socialistov in narodnih socialistov, ker so izginili v klerikalnem taboru in v kolikor še niso, bodo skoro doživeli, da jih klerikalci požro. To je neizogiben zakon take „enotne fronte“.

Orjunski tabor, klerikalni tabor in tabor levičarjev. Tako bo imel izbirati ljubljanski proletariat. Za koga naj se odloči 18. marca?

Orjunskih demokratov ne bo mogel voliti noben proletarec, noben ročen in duševen delavec. Omenjamo samo nasilje Žerjavovcev, nasilje Orjuncev, stanovanjski zakon itd. Politika demokratov je fašistovska politika obstoječega bloka med slovenskim kapitalom in srbsko buržuazijo. Delavstvo pa je odločno proti takemu bloku in proti politiki ter zahteva:

razorožitev Orjune!

Kaj pa klerikalni tabor?

Mnogo jih je, ki so z dušo in telesom klerikalci in ki bodo volili Periča. To so škof in ljubljanski kanoniki in klerikalna inteligenca. Tem ne mislimo dokazovati protijudsko stališče klerikalcev. Še več pa je onih, ki volijo klerikalce, ker nočejo in odklanjajo orjuncem in ki pravijo, klerikalci so vsaj boljši, oni so proti nasilju in boljši je, da imajo klerikalci občino kot pa da bi jo imeli demokratje. Še celo taki se najdejo, ki govorijo: jaz sem komunist, ampak volil bom klerikalce samo zato, da liberalci ne bodo županili na magistratu in čeprav klerikalci niso nič boljši. Razume se, da tak komunist ni komunist in da je njegovo stališče popolnoma napačno.

Ali so klerikalci res proti nasilju? Ali so res boljši od liberalcev in orjuncem? Ali je resnično bolje, da imajo klerikalci občino, kot pa da bi jo imeli demokratje?

Klerikalci niso proti nasilju nad delovnim ljudstvom. Oni so samo proti tistemu nasilju, ki jih ne pusti na vlado. Kričijo in pišejo sicer proti nasilju, toda samo zdaj, ko so v opoziciji. Klerikalci izrabljajo nasilje vladnega režima, da napadajo vlado in da se priklopijo do nje. Potem pa sami obožujejo nasilje in ga izvajajo nad delovnim ljudstvom, zlasti nad delavstvom. Tako so klerikalci izrabili smrt našega sodruga Fakina, da so čez dva meseca sami sedli na vlado. A morilci sodruga Fakina niso dobili zaslužene kazni.

Res je, da je pred volitvami režim z nasiljem nastopil proti SLS. Ustavil je „Domoljuba“, razgalil shod v Unionu. To je bilo nasilje ene buržuazne stranke nad drugo buržuazno stranko. Razumljivo je, da je prizadeta stranka proti temu nasilju. Toda mi poznamo še ene vrste nasilje ne nasilje buržuja nad buržujem, ampak nasilje vseh buržujev in kapitalistov nad delavstvom in delovnim ljudstvom. Proti takemu nasilju pa klerikalci niso. Dokaz: Zaloška cesta. Če je treba, nastopijo klerikalci tudi s

krvjo proti delavcem. Klerikalci sicer nimajo orjuncem ali podobnih band, ampak se rajši zanašajo na žandarje in policaje. Če se jim da befel, tudi žandarji in policaji streljajo na proletariat. Klerikalci so torej bolj prefrigani: *namesto orjuncem imajo žandarje*. Oboji so oboroženi proti ljudstvu. Toda klerikalci pravijo: mi smo za red in zakon — in če se že strelja, naj se strelja v imenu reda in zakona, ne pa v imenu nacije.

Klerikalci torej niso proti nasilju. In oni niso niti malo boljši od demokratov. Ne glejmo na besede, ne poslušajmo laži, marveč sodimo po dejanjih. Kaj so storili klerikalci? Ali so resnično kaj zboljšali položaj ljudstva, ko so prišli na vlado? Ali ni ostalo vse pri starem? Prav ničesar se ni zboljšalo. Samo „Slovenec“ je pisal, da je bolje, da je „zmagala“ „pravica“. Korošec je govoril, da so nastopili boljši časi in klerikalci so peli: „lepa naša domovina“. In ljudje, delavci, kmetje, so brali in ker je bilo lepo pisano, so verjeli, da je res bolje, da je res drugače, čeprav je bil njih želoce prazen in čeprav se niso povišale plače in čeprav se niso znižali davki. Brali so in so verjeli lepim melodijam in lepim govorom. Ljudje so se zato potolažili in so si dejali: klerikalci in doktor Korošec so pa res boljši od demokratov. V resnici pa se ni ničesar izpremenilo, samo namesto orjunskega revolverja je nastopila čudežno lepa „Slovenčeva“ piščalka, ki je svirala lepe čase in lepe dni „slovenskemu ljudstvu“, ga mamila in uspavala in tolažila.

Demokratje so prišli z orjunskimi revolverji nad sestradano ljudstvo in so ga hoteli s svinčnimi krogli ukrotiti.

Klerikalci pa so prišli in prihajajo s čudežno piščalko med sestradano in brezpravno ljudstvo in ga hočejo potolažiti in ukrotiti z lepimi pesmicami in obljubami.

To je vsa razlika. Eden revolver, drugi piščalko, oba pa hočeta ukrotiti ljudstvo.

Ljudstvo delovno je seveda preje spoznalo tistega sovražnika, ki mu je prišel z revolverjem nasproti. Niso pa še spoznali vsi delavci in kmetje tistega sovražnika, ki prihaja s čarobno tolažečo piščalko nasproti.

Klerikalci torej niso nič boljši od demokratov. In ne samo to. Klerikalci so proletariatu in delovnemu ljudstvu še bolj nevarni kot orjunci. Zakaj so še bolj nevarni?

Klerikalci imajo večino ljudstva za seboj, dočim jih imajo liberalci zelo malo za sabo. In klerikalci lahko ogoljufajo večino ljudstva. Oni lahko izrabijo zaupanje ljudstva in ga pahnejo v prepad. In nadalje. Če pride nadte človek z revolverjem, se boš branil pred njim in boš vedel, da je tvoj smrtni sovražnik. Če pa pride nad tebe z lažmi in obljubami in lepimi pesmicami, potem je mogoče, da te zapelje, omami, pridobi zase, te zvodi za nos in pahne v prepad. In ker imajo klerikalci večino, lahko z večino storijo tako. Demokratje ne morejo izrabiti zaupanja mase, ker ga nimajo. Klerikalci pa lahko to zaupanje izrabijo, da pridejo na vlado in zatirajo delovno ljudstvo.

Klerikalci so proletariatu nevarnejši, ker so močnejša meščanska stranka. Pot do oblasti vodi preko uničenja klerikalne

stranke, ki uživa zaupanje v masah, ki je dobro organizirana in ki ima izvežban kader voditeljev.

In klerikalci so stranka gospode. Proletariat je v smrtnem nasprotju s to gospodo in zato ji velja njegov boj. Gospoda je gospoda, kakor jo obrneš. Nikdar ne bo ena drugi izkopala oči, marveč bodo vedno složne v nastopu proti ljudstvu. Klerikalci niso izjema. Prav taki so kot liberalci ali orjunci. Razlika je samo ta, da klerikalna gospoda na en način kroti ljudstvo, orjunska gospoda pa na drug način. In klerikalci so boljši mojstri v zatiranju ljudstva. Goljufajo ga, pa imajo vendar njegovo zaupanje.

Vsled tega ročni in duševni delavci Ljubljane ne morejo voliti klerikalnega bloka, ampak se morejo odločiti le za levi tabor delavsko-kmečkega republi-kanskega bloka.

O drugih razlogih, ki govori za to, prihodnjč. K—č.

Proč s sporazumom gospode!

„Sporazum bratskih narodov v Jugoslaviji“ — to geslo pridigujejo meščanske stranke. Klerikalci se navdušujejo za „sporazum“, Davidovič v Beogradu govori o „bloku sporazuma“ in tudi Trumbić, ki je nadomestil Radiča, je „izjavil“, da so Hrvatje vedno pripravljeni na „sporazum“. — Sedaj po 8. februarju hočejo skupaj z radikalno stranko v vlado. To željo vedno bolj poudarja „Slovenec“.

Torej — sporazum!

Kakšen sporazum? In zakaj?

Ali mislijo buržuazne stranke na resničen sporazum narodov Jugoslavije? Nikakor. Narodi Jugoslavije hočejo svojo samostojnost, narodi Jugoslavije hočejo streti nadvlado srbske gospode, narodi Jugoslavije hočejo sporazum delavcev in kmetov. Takega sporazuma ne mara buržuazija. O takem sporazumu ne bo slišal in ne govoril Korošec ali Davidovič ali Spaho ali Trumbić ali Radič. Njihov sporazum je sporazum gospode. Hrvatska in slovenska gospoda se mislita začasno sporazumeti s srbsko buržuazijo oziroma bosta kapitulirali pred njo.

Da, kapitalisti, to je ozadje in bistvo „sporazuma“. Sporazum, ki se ga zamišlja in ki se ga pripravlja, ni ničesar drugega kot politična kapitulacija hrvatske gospode pred velesrbskimi kapitalisti. Ta kapitulacija sili h kapitulaciji tudi druge politične avtonomistične skupine.

Kajti ne smemo pozabiti, da je danes položaj srbske buržuazije utrjen in siguren. Nikogar ni, ki bi vodil odločen in revolucionaren boj proti srbski nadvladi. Nikjer ni resnega odpora. Kje so hrvatske kmečke mase navdušene za Radiča in republiko? Njihovega odpora ni nikjer. Mirotvornost Radiča je mase ohranila v mirotvornosti tudi takrat, ko je prišla nadnje obznana in teror. Bojevnost kmečkih mas se je vzdržala le v toliko, da so vrgle gumijaste kroglice v Radičevo skrinjico. Z gumijastimi kroglicami pa mase ne bodo strmoglavile srbsko gospodo in dosegle republiko. Z volitvami se ne stere režim PP.

Pač smo imeli lani revolucionaren odpor proti PP režimu. Prvi junij v Trbovljah, generalni štrajk zagrebškega proletariata, pristop Radičeve stranke v kmečko internacionalo, revolucionarno razpoloženje ogromne večine prebivalstva — to je pri-

sililo srbsko buržuazijo, da menja svojo taktiko, kajti nastajajoča situacija ji je grozila, zbrati proti sebi vse mase in vso opozicijo v strnjenem bloku. Veljalo je potolažiti mase in razbiti opozicijski blok. To je storila vlada Davidoviča in Korošca, vlada „reda in poštenja“, potem ko je PP režim prizadejal proletariatu, nastopajočem v bojni areni, hude udarce. Davidovič in Korošec sta z obljubami utešila mase in Pašiču se je v tem času posrečilo, pognati zagojdo med Radiča in ostalo opozicijo. Čim sta Davidovič in Korošec to izvršila, sta dobila breco od srbske buržuazije in monarhistične klike ter odletela v velikem loku nazaj med opozicijske razvaline in na potolažene mase. Nikakega odpora ni začutila ponovna vlada Pašiča in Pribičevića. Razbita opozicija je hitela v volitve, da v volitvah „porazi“ režim. Vse drugače pa je ravnal PP režim. Njegov cilj je bil, še pred volitvami uničiti Radičevo stranko in s pomočjo terorja dobiti pri volitvah večino. Prišla je obznana kmetom. HRSS razpuščena, Radiči in Mački odvedeni v zapore. „Hrvatska republika“ je prišla pod zakon o zaščiti države. In kaj se je zgodilo? Ničesar. Nikakega odpora! Opozicija je mislila na volitve in se križala pred razpustom. Radičeve kmečke mase pa so ostale „mirotvorne“. Režim srbske gospode in monarhistične klike je dejansko žel uspehe. Stavil je opoziciji nož na prsa: ali revolucionaren odpor ali na kolena. In opozicija ni pognala mase v revolucionaren boj protisrbski nadvladi. Ustrašila se je žandarjev, vojaštva in boja, zavrgla je upor in se krčevito oprijela volitev. In ko so še volitve pokazale popolno zmago ali skoro popolno zmago srbskega režima, tedaj je pričela opozicija padati na kolena in moliti: „bratski sporazum“.

„Bratski sporazum“ pomeni kapitulacijo opozicije pred režimom srbske hegemonije. „Bratski sporazum“ pomeni prisiljen političen sporazum hrvatske gospode in avtonomističnih skupin s srbsko gospodo. Ta sporazum je sporazum gospode.

Proletariat in delovno ljudstvo vseh narodov Jugoslavije mora najodločneje obsoditi ta gosposki sporazum in to kapitulacijo pred utrjeno pozicijo imperialistične srbske buržuazije. Kajti narodi Jugoslavije hočejo streti nadvlado srbske gospode, ne pa kapitulirati pred njo in na ta način podpirati in utrditi srbsko hegemonijo. Narodi Jugoslavije morajo obsoditi svojo nacionalno gospodo, ki se je podala na pot gosposkega sporazuma.

Sporazum med delavci in kmeti, sporazum med delavci in kmeti vseh narodov na Balkanu in v Podonavju — to je naša zahteva.

Ne maramo pa sporazuma med gospodo! Kajti to pomenja okrepitev reakcije v Jugoslaviji in na celem Balkanu. To pomenja izdajstvo nacionalnih interesov delavsko-kmečkih mas.

Mi ne maramo Pašiča in Pribičevića in njihovega fašistovskega režima.

Ravnatoko pa tudi ne maramo Davidoviča in Korošca, Trumbića in Spaha in Jovanovića, zagovornike „bratskega sporazuma“, to se pravi onega sporazuma, ki utrjuje srbsko gospodo, ki utrjuje reakcijo in teror napram revolucionarnemu gibanju in ki tolaži in goljufa mase.

Proletariat je proti odkriti in proti prikriti diktaturi srbske buržuazije. Zato je njegovo geslo:

Dol z vlado Pašiča in Pribičevića!

Dol s sporazumom gospode!

Dol z vlado gosposkega sporazuma!

Živela vlada delavcev in kmetov!

Klerikalci barantajo z radikali.

Takoj po volitvah je šel dr. Korošec v Beograd na kraljevi dvor in k radikalnim prvakom, da si izprosi milost za vstop v Pašičevo vladu.

Pa radikali so ostali za enkrat še trdi. Radikali namreč dobro vedo, da se da kupiti klerikalce za skledo leče. In zato jih ne bodo uslišali prej, dokler se klerikalci zopet ne bodo vrgli na vse širi in na trebuh pred monarhijo in radikalno stranko, ki predstavlja nadvlado srbske buržuazije!

Delavci in revni kmetje, ki ste glasovali za SLS, ali ste vi dali mandat klerikalcem, da sedaj sklepajo kravje kupčije s srbsko gospodo?

Ne!

Zahtevajte obračun!

Ali je to opozicionalnost?!

Rudarji, borite se za enotnost!

Leta 1923 smo doživeli poraz. In od tedaj dalje nas Trboveljska družba vedno bolj pritiska, a Pašič-Pribičevićeva vlada nas hoče še bolj zaslužniti z novim nazadnjaškim pravilnikom o bratovskih skladnicah.

Zločin bi bil, ako bi si svoj beden položaj prikrivali, ako bi same sebe in druge hoteli varati.

Rudarski proletarijat je razcepljen, večina rudarjev je brez strokovne organizacije in sedaj se hoče zajesti med nas še klerikalizem in še bolj razklati naše vrste.

Politika kapitalistov je, da nas razcepijo in potem še bolj poteptajo!

Rudarji, bodite možje!

Glejte dejstvom v obraz! In sprejmite odgovornost nase!

Pobožni upi na zboljšanje, duhovite govorance, blesteči oklici, klerikalne obljube nam ne bodo pomagale!

Dobili bomo le to, kar si bomo vzeli s svojo lastno roko!

To pa si moramo priboriti le potom enotne strokovne razredne organizacije. Mi potrebujemo sto-percentno organizacijo, ki bo združevala večino rudarjev! Nihče ne sme stati ob strani!

Koncem lanskega leta so se po krivdi socialistov razbila pogajanja za enotno rudarsko organizacijo. Socialisti so gledali bolj na svoje strankarske, kot pa na rudarske interese.

Ali naj to še dalje trpimo? Ali naj se še bolj uklanjamo Trboveljski družbi, ali naj sprejmemo nov reakcionarni pravilnik bratovskih skladnic, daljši delovni čas, prostovoljno odpuščanje delavcev s strani Trboveljske družbe?

Ali naj se še bolj vklanemo v verige suženjstva?

Rudarji, ali res nismo pripravljene proti kapitalistom skupaj držati?

Naša politika je bila in je, da se organizirajo vsi rudarji v eni organizaciji, v kateri morajo člani sami določati statut (pravila), politiko in delovni program! Navadno članstvo naj odloča!

Mi ne smemo ostati pri besedah o enotnosti, mi moramo preiti k dejanjem.

Rudarji, mi smo ponovno napegli svoje moči, da se upostavi enotno strokovno organizacijo; sodelujte pri tem v množicah! Kajti potem bomo želi uspeh. Potem

se bomo lahko pripravili na močno obrambo proti Trboveljski družbi.

Rudarji, organizirani v „Uniji“, prisilite svoja vodstva, da sprejmejo združenje vseh rudarjev v eno strokovno organizacijo! Sicer bomo šli preko njih. Kajti tega ne smemo več trpeti, da bi kdo še dalje onemogočal naše združenje proti kapitalu.

V bližnjem času se bodo vršila tozadevna pogajanja! Rudarji, ne čakajte na konec pogajanj, ampak sodelujte pri njihovem poteku!

Kapitalisti so enotni proti nam.

Združimo se tudi mi v eno bojovno vrsto proti pijavkam!

285 milijonov!

Sedaj je izšla uradna statistika o poslovanju bank l. 1923. Bank je bilo v celi Jugoslaviji 654 (tu ni všteta Narodna banka z njenimi podružnicami). Srbija z Beogradom šteje 272 bank s 67 podružnicami. Hrvatska 154 s 130 podružnicami, Slovenija 11 z 28 podružnicami, Dalmacija 13 s 6 podružnicami in Vojvodina 124 z 48 podružnicami.

Banke so napravile v enem letu čistega dobička 285 milijonov Din.

Delavec in kmet, ali sedaj vesta, zakaj se vama vedno slabše godi? Ker vaju odirajo kapitalisti, ki imajo vso gospodarsko in politično moč v svojih rokah. Demokrati in klerikalci imajo banke in branijo izmozgavanje ljudstva potom bank, hranilnic in posojilnic.

In vendar je 8. februarja večina delavcev in kmetov glasovalo za svoje pijavke!

K naši volivni taktiki.

Bojna taktika buržuazije proti nam ne ostaja vedno ista, temveč se izpreminja s političnim položajem in njenim strategičnim ciljem. Buržuazne stranke pri nas imajo čisto svoj strankarski interes na našem obstoju in to jih sili v protislovje, da nas morajo v gotovih trenutkih celo zagovarjati in favorizirati. Klerikalna stranka nam po svojem programu gotovo ne more biti prijazna in naklonjena, ker med njenimi in našimi končnimi cilji je ravno toliko skupnih točk, kakor med ognjem in vodo. Ko bi bilo smiselno mogoče, bi rekli, da imamo še manj skupnosti s tisto kapitalistično kanalo, ki se pri nas imenuje demokratska stranka.

Mi izključujemo drug drugega, mi smo si ravno tako nasprotni kakor kapitalizem in komunizem. In vendar nas klerikalci vabijo k sodelovanju in vidimo, da se demokrate večeje, ker smo odbili blokaško ponudbo. Nedeljska številka „Jutra“ je priobčila dobesedno naš članek, v katerem razlagamo ročno in duševnim delavcem, zakaj nismo vstopili v „Ljubljansko samoupravno zvezo“ in ako nas demokrate za to niso ravno pohvalili, so se pokazali v svojem komentarju gotovo vsaj dobrohotne.

Zakaj to, sodrugi?

Demokrate hočejo ubiti z enim udarcem dve muhi. Na eni strani, jim gre v račun, da nastopimo mi samostojno in odtržemo klerikalcem čim več glasov, na drugi upajo, da nas bodo s svojo naklonjenostjo diskreditirali. In naša politična situacija, pri današnji naši politični moči, pri taki buržuazni taktiki res ni zavidanja vredna. Nikakega dvoma ni o tem, da bodo listi „Ljubljanske upravne zveze“ ob tej priliki zagnali divji krik in lajali ko obsedeni, da smo se prodali demokratom in da delamo z njimi pod eno kapo.

To pa nas mora pustiti popolnoma ravnodušne in mi moramo hladno premotriti in oceniti politični položaj in naše sile, ter uravnati svojo politično taktiko v teh občinskih volitvah tako, kakor to odgovarja našim proletarskim interesom.

V kakšnem političnem položaju se nahajamo danes mi v Ljubljani in kolike so naše sile?

Pri nas se tepeta dve buržuazni politični grupaciji za občinsko upravo. Katera jo bo dobila v roke, bo odločilo delavstvo, toda ne kot organizirana stranka, temveč kot razredno nezavedna in politično neizveščana masa, ki bo glasovala v svoji večini za eno ali drugo buržuazno grupa-

cijo. Kot organizirana politična sila delavstva v Ljubljani ne šteje danes v bilanci naših tukajšnjih političnih sil nič. To so nam pokazale jasno zadnje volitve in to si moramo sedaj odkrito priznati, ker samo tako se lahko popravimo. Ročno in duševno delavstvo jaha torej danes na repu te ali one buržuazne stranke in pomaga to ali ono, kakor že nanese slučaj. Gola resnica je tudi to, da če gremo v blok, pomagamo eni grupi, če ne gremo, pomagamo drugi. Kaj je torej boljše?

Tako se za proletarijat v tej situaciji ne postavlja vprašanje. Ni vprašanje, ali je boljše s klerikalci ali boljše z demokrati, temveč, ali naj jaha proletarijat še nadalje na repu te ali one buržuazne stranke, ali pa naj zbira svoje sile in jih organizira v odporno politično falango, da bo jutri zopet kaj pomenil v našem političnem življenju. To je vprašanje za nas in na to vprašanje je lahak odgovor:

Nočemo več jahati na repu buržuazije, nočemo biti več njeno volilno orodje, njen politični privezek, temveč zavedna organizirana stranka z važno in odločujočo besedo in zato moramo udariti po eni in po drugi buržuaziji in biti samostojni v političnem boju proti vsoj buržuaziji!

To bodi naša pot!

„Orjuna“ denuncira.

Orjunaši čudno rešujejo nacijo: z revolverji, požigi, stiskanjem prstov in v zadnjem času z denunciacijami.

„Orjuna“ je postala denunciacijski list, ki navdušuje podjetnike in vlado, da odpušča naše somišljenike! To „nacionalno“ politiko so podedovali orjunci iz avstrijskih časov, ko je ovađništvo najbolj cvetelo. Kajti med orjunaši, ki se amatrajo za poklicne jugoslovanske nacionaliste, se nahaja mnogo ljudi, ki so bili pod Francem Jožefom I. najhujši avstrijski nacionalisti. Obračun ne izostane!

Klerikalni magnatje mečejo delavske družine na cesto!

Mi smo pred 8. febr. opozarjali vse stanovanjske najemnike, naj ne glasujejo za demokrate in klerikalce, ker ti zastopajo hišne posestnike, ki bodo po 8. febr. začeli metati ljudi na cesto.

In ni še preteklo teden dni po volitvah, ko je znani klerikalni magnat in tovarnar

Pollak

odpovedal dvanajst delavskim družinam stanovanja, češ da jih bo rabil sam zase. Prizadete družine bi se morale po Pollakovem sklepu izseliti do 1. maja.

To je klerikalizem, to je krščanska socialnost v praksi! Pa večina delovnega ljudstva je ne spozna, preden je ne občuti na svojih plečih. Pobožnemu Pollaku bodo sledili drugi klerikalni in demokratski hišni posestniki. Kajti volitve so končane in gospoda si misli: Frnikulce smo že nalovili, sedaj zopet lahko tepemo delovno ljudstvo.

Ljubljanski proletarijat in stanovanjski najemniki, naj vam bo ta protisocialen čin Pollakov glasen opomin, da 18. marca volite tistega, ki bo v Ljubljanski občini zastopal interese stanov. najemnikov, delavcev in uradnikov. Te pa zastopa edino-le Delavsko-kmečki Republikanski blok.

Nova izdaja.

Socialpatrioti prodali stavko. Stavka pekovskih pomočnikov prodana za 5000 dinarjev. Izdaja slična kot v Brodu.

„Organizovani Radnik“ štev. 3 od 15. januarja 1925 prinaša med drugim to le:

Vsak čas se odkriva novo izdajstvo socialpatriotov. Še se ni pozabilo bure ogorčenja in protesta proti grdemu izdajstvu v Brodu, kjer so socialpatrioti prodali in uničili veliko stavko kovinarskih delavcev, in že se odkriva novo izdajstvo. Koliko mora biti še izdajstev, za katere še nismo zvedeli in katera so

¹ Glej članek „Ali naj glasujem za klerikalni blok?“ Op. uredništva.

isvršili kolovodje socialpatriotov na škodo delavcev.

V delavnici Schreiner v Zagrebu je delalo 13 pekovskih delavcev, kateri so bili vsi organizirani v Nezavisni živilski organizaciji. Dvanajst jih je delalo po noči, a eden po dnevu. Delovni čas je bil osem ur na dan; delo se je začelo ob 2. po polnoči.

25. avgusta 1924 izjavlja delovodja delavcem, da se začne delati ob 12. uri po noči. Pekovski pomočniki so takoj ta napad na nočni mir sprečili svoji organizaciji in na 26. avgusta sklicali shod, na katerega je prišel tudi prijatelj socialpatriotov delovodja in izjavlja: „Ako nočete po naši zahtevi delati, imam druge delavce in da vam pokažem, da mojemu gospodarju ni do vas, eva vam odpoved na tri dni.“

Izvlače koverte iz žepa in čita odpoved najzavednejšim delavcem in ti so: Kovačević, Neuman, Uroič, Rušec in Andreo. Delavci so na to sklenili, da bo uprava organizacije dala pismeni odgovor, kar je tudi napravljeno. Gospod Schreiner je odgovoril, da ostane pri svojem sklepu.

Na to je nastala stavka in 12 pekovskih pomočnikov je bilo na ulici.

Ko so socialpatrioti zvedeli za stavko so pričeli iskati stavkolomce. Ravnatelj Delavske pekarnice je dajal navodila Saksimski pekarni, delovodja Delavske pekarnice je dajal navodila Pekovski drugi a lump Peršun, z voditelji Glavnega radniškega saveza, je zbiral stavkolomce in jih pošiljal v delavnico Schreiner. Tisti lumpi so zbrali 19 mizernih stavkolomcev, kateri so seveda po naročilu G. R. S. uničili osemurni delovni čas.

Tako se je med socialpatrioti in Schreinerjem napravila neka pogodba v prid delodajalca. To pogodbo je sestavil Dr. Miško Radošević, znani izdajalec delavskega razreda. Socialpatrioti so z vso močjo čuvali tajnost pogodbe. Ker pa so stavkolomci navadno slabi delavci, jih delodajalec Schreiner ni mogel več dalje časa gledati in je glavnega stavkolomca Peršuna preklofital in ga kratkoma napodil.

Stvar je prišla na obrtno sodišče, ker so bili ti socialpatriotični stavkolomci brez odpovedi odpuščeni.

Stavkolomce je zastopal znani izdajalec delavskega razreda in predstavnik Glavnega Radniškega Saveza Haramina.

Razprava se je vršila na 8. januarja t. l. in na razpravi izjavlja Haramina, da se bodo oni (socialpatrioti) s Schreinerjem našli pri okrajnem sodišču, ker imajo z njim pogodbo na šestmesečno odpoved in na 5000 Din odpravnine.

Po tej izjavi so socialpatrioti prodali stavko živilskih delavcev za 5000 dinarjev odškodnine.

Delavci se ne vprašujejo več, kako je to, da predstavnik Glavnega Radniškega Saveza Haramina, kateri leta 1919

Naročajte „Zapiske“ DKM

niti hlači ni imel, ima danes svojo lastno hišo v Zagrebu?

Prvo izdajstvo je bilo pri stavki kovinarjev v Brodu na Savi, in drugo je stavka pekov v Zagrebu. Za druga izdajstva delavskega razreda nam še ni znano. Verjetno je pa, da so takšnih izdajstev napravili veliko več, da pa še niso prišla na dan. Delavci na Hrvaškem so spoznali lumpe in izdajalce in so jih kratkoma napodili. Ko je videl, da ga na Hrvaškem vsi poznajo, se je Haramina obrnil v Slovenijo s „Splošno delavsko unijo“, da „osreči“ naše sodruge. Zato opozarjamo naše sodruge, da ga pozdravijo s tem:

Ven plačanci! Ven iz delavskih vrst! Ven sluga buržuaznega razreda! Naj živi enotna fronta proletariata!

*

Delavcem, ki so organizirani v Uniji, kateri načeljuje Haramina, moramo povedati tole: Napačno bi bilo, vsled tega že odkritega izdajstva zapustiti organizacijo. Ne. Ostanite v organizaciji, pridobivajte ji še novih poštenih članov in v organizaciji se borite za to, da bo postala zaščitnica delavskega razreda in delavskih interesov in ne orodje delodajalcev. Kontrolirajte delo svojih voditeljev, zahtevajte, da se Haramina odstavi in da pride pred proletarsko sodišče.

Lenin o samem sebi.

Na vprašanja, ki so jih postavili kmečki delegatje Leninu o njegovi preteklosti, je on sledeče odgovarjal:

Rojstvo: 1870.

Zdravstveno stanje: Zdrav.

Katere jezike obvladate? Angleški, nemški, francoski, italijanski (slabo), ruski se samo po sebi razume.

Katere ruske pokrajine poznate najbolje? Povolžje, kjer sem rojen in kjer sem živel do 17. leta.

Katerih vsesrskih kongresov ste se udeležili? Vseh razen onega v juliju-avgustu 1917.

Ste bili v inozemstvu? Bil sem v celni vrsti zapadnoevropskih dežel v letih 1895, 1900 do 1905, 1908 do 1917.

Vojška izobrazba? Nobena.

Izobrazba? L. 1891 sem dovršil juridično fakulteto petrograjske univerze.

Glavni posel do 1917: Pisatelj.

S kakimi specialnimi znanostmi se pečate? Z nobenimi.

S čim se pečate po l. 1917? S strankinim, strokovnim, sovjetskimi in literarnim delom.

Kateri strok. organizaciji pripadate? Strokovni zvezi žurnalistov.

Od kdaj ste član boljševiške stranke? Od l. 1891.

Ali ste kdaj pripadali kakim drugim strankam? Nobeni.

V katerem revolucionarnem gibanju ste bili? L. 1892—93 v Samari, 1894—95 v Petrogradu, 1895—97 v ječi, 1898—1900 v jensejski guberniji (Sibirija), 1900—1905 v inozemstvu, 1905—7 v Petrogradu, 1908—17 v inozemstvu. To vedno kot član boljševiške stranke.

Koliko časa ste bili v ječi? 14 mesecev in nekaj dni.

Prisilno delo ali pregnanstvo? 3 leta prisilnega dela, 10 let v izgnanstvu.

Nastanek posrednjih davkov.

Iz Anatole France „Otok pingvinov“.

„Moj sin Buloh“, je govoril stari Mael, „mi moramo prešteti pingvine in vsakega zapisati v knjigo“.

„To je skrajno nujno“, je odvrnil Buloh. „Sicer je nemogoča dobra policija“.

Takoj je priredil apostol s pomočjo dvanajst menihov ljudsko štetje.

„Sedaj, ko imamo seznam vseh prebivalcev, moramo, moj sin Buloh, moramo naložiti pravičen davek, da krijemo javne izdatke in vzdrževanje opatije. Vsak naj prinese po svojih sredstvih. Zato, moj sin, skliči najstarejše od plemena Aka, v sporazumu z njimi bomo določili davke.“

Na ta poziv so se zbrali najstarejši, trideset po številu. Tri četrtine so tvorili veleposestniki. Greatank je kot pigvin najplemenitejših kraljeval na visokem kamnu.

Častiti Mael je zavzel svoje mesto med svojimi menihi in je govoril sledeče:

„Otroci, Gospod daje in jemlje ljudem bogastvo, kakor mu ugaja. Sklicali sem vas, da zberemo od ljudstva davek za pokritje javnih izdatkov in za vzdrževanje menihov. Mislim, da morajo biti ti davki primerni bogastvu vsakega. Kdor ima sto

volov, jih bo dal torej deset, kdor jih ima deset, bo dal enega.“

Ko je pobožni mož izgovoril, je vstal Mario, eden najbogatejših pingvinov, in je dejal:

„O Mael, moj oče, jaz mislim, da je pravično, da vsakdo žrtvuje za javne izdatke in za stroške cerkve. Vsi najstarejši iz ljudstva so pripravljene kot jaz žrtvovati svoje vse; in nobenega ugovora ni proti njihovi brezpogojni zvestobi domovini in veri. Mi moramo torej upoštevati samo javen blagor in storiti, kar je potrebno. Moj oče, potrebno je, da ne zahtevamo mnogo, ker potem bi bili bogatini manj bogati in revni reveži še revnejši. Revni živijo od premoženja bogatih, zato je to premoženje sveto. Ne dotikajte se tega; to bi bila brezmejna zlobnost. Če vzamete bogatim, vam to ne bo mnogo koristilo; kajti bogatih ni mnogo. Če pa zahtevate od vsakega prebivalca malo žrtev, ne da bi se ozirali na njegovo premoženje, boste dobili dovolj za svojo potrebo. Znaki blagostanja so varljivi. Gotovo je le to, da vsakdo je in pije. Obdavičite ljudi po tem, kar porabijo. To bo morda in pravičnost.“

Tako je govoril Mario med odobravanjem najstarejših.

„Zahtevam, da se ta govor vreže v kovinaste tablice“, je kričal menih Buloh.

Najstarejši so plakali, ko je dal Greatank kratko izjavo:

„Ker sem plemenit, ne plačam nobenih davkov. Kajti plačevanje davkov je prostiško. Pasja sodrga naj plačuje.“

Tako je buržuazija naložila ljudstvu davek. In vse meščanske stranke in vlade navijajo davčni vijak.

Izid volitev v Srbiji.

Počasi se objavljajo rezultati volitev iz posameznih pokrajin, ker so se uganjale nečuvne nepravilnosti od strani vladajočih.

V Srbiji je izid volitev sledeč: Radikali so dobili 201.421 glasov, radikalni disidenti 22.876, Davidovičevi demokrati 102.649, njihovi disidenti 3347, zemlje radniki (sorodniki naših samostojnežev) 42.422, njihovi disidenti 1542, Pribičevići demokrati 12.788, njihovi disidenti 2684, republikanci 9169, Delavsko-kmečki republikanski blok 2771, srbska stranka 575 in socialisti 494 glasov. Iz tega vidimo, da je gibanje proletariata v Srbiji mnogo, mnogo bolj nazadovalo kot pa v Sloveniji.

V Makedoniji (uradno se imenuje južna Srbija) je vladal najhujši teror in tak je tudi rezultat. Radikali so dobili 95.553 glasov, njih disidenti 304, Davidovičevi demokrati 43.774, njih disidenti 4942, zemljoradniki 5555, samostojni demokrati 8673, njih disidenti 208, republikanci 1382, džemijet (Turki) 6776, muslimani 6536 in srbska stranka 199 glasov. Delavstvo radi nezasiženega terorja sploh ni moglo postaviti svoje liste.

Iz drugih pokrajin bomo objavili rezultate, ko bodo točni. Kajti danes, po 14 dnevih po izvršenih volitvah še vedno krožijo različne vesti. Kaj takega je seveda mogoče samo pod balkanskim režimom.

Zbirajte naročnike za „Delavsko-kmetški list“!

Strokovni pregled.

Ujedinjenje razrednih strokovnih organizacij.

(Konec.)

V prejšnjih številkah smo utemeljili potrebo ujedinjenja in pokazali primer železničarjev, ki so v svojem delu za združenje najbolj napredovali, tako da smemo upati, da bodo železničarji v kratkem mesto 14 razcepljenih in brezpomembnih organizacij imeli močno združeno železničarsko organizacijo.

Da sledimo primeru železničarjev v tem pogledu in da preidemo od govorjenja k delu za združenje in da se pokaže, kdo je za močne organizacije in kdo za nadaljni razcep, smo poslali Strokovni komisiji, ki je predstavnica Glavnega Radniškega Saveza v Sloveniji, sledeče pismo:

Strokovni komisiji

Ljubljana, Selenburgova ul. 6.

Pozvana iz vrst delavstva, ki je pripadalo razpuščenim neodvisnim strokovnim organizacijam v Sloveniji in tudi iz vrst delavstva, ki v zadnjih letih ni bilo strokovno organizirano, pa čuti potrebo ustanovitve močnih razrednih strokovnih organizacij, se obrača na vas s sledečim pismom.

Čutimo živo in močno potrebo združitve razcepljenih strokovnih organizacij in ustvaritve enotnosti razrednega strokovnega pokreta. Poslabšanje delovnih pogojev, zniževanje eksistenčnega minimuma, reakcionarna socialna zakonodaja itd., vse to so posledice oslajenja razrednih strokovnih organizacij in velike brezbriznosti delavstva, ki je nastala po razcepu. Pretečene skupščinske volitve so jasno pokazale, da je delavstvo zgubilo vero v lastno moč in da se je pričelo v množicah nagibati na stran svojih razrednih nasprotnikov. Izhod iz tega mizernega stanja v delavskem pokretu je po našem mnenju koncentracija proletarskih sil, združenje delavstva v enotne strokovne organizacije, prenehanje cepljenja in ustanavljanja paralelnih strokovnih organizacij.

Brezdvomno obstojajo med našo in vašo skupino načelna in taktična nasprotstva, ki jih ni mogoče prezreti. Kakor je nam nemogoče sprejeti vašo načelna naziranja, proti katerim bomo tudi v bodoče nastopali, pa vidimo možnost, da se združimo v strokovnih organizacijah, za katerih enotnost se borimo že cel čas. Možnost združitve vidimo na podlagi razrednega boja, proletarske demokracije v organizacijah in strankarske neodvisnosti. Železničarji, ki so bili razcepljeni na največ organizacij in društev, se bodo v kratkem,

kakor izgleda, na omenjeni bazi ujedinili. Železničarjem bi po našem mnenju morali slediti tudi ostali. V južnih krajih, v Srbiji in na Hrvaškem položaj delavstva še ni tako obupen kot je pri nas v Sloveniji. Zato se doli potreba ujedinjenja ne pojavlja s tako nujnostjo kot pri nas v Sloveniji, kjer je industrija najbolj razvita. Čakati na sporazumu med državnimi strokovnimi instancami po našem mnenju ni v korist delavstva. Mi sami moramo aktivno poseči v proces ujedinjenja in o stalim pokrajinam dati primer in vzgled.

Če je tudi na vaši strani iskrena volja navalu kapitalizma postaviti v bran z enotnimi strokovnimi organizacijami, vas prosimo, da nam sporočite, če in kdaj bi se mogli sestati in ustmeno obrazložiti svoja mnenja in ugotoviti možnost in način ujedinjenja.

Pričakujoč vašega odgovora vas združno pozdravljamo.

Ljubljana, dne 13. svečana 1925.

Iv. Makuc. A. Hlebec.

Največji interes na razgovorih, ki se bodo vršili, imajo člani strokovnih organizacij in njim je treba dati priliko, da pri poteku razgovorov sodelujejo in sodelujejo. Priobčevali bomo potek razgovorov, člani in organizacije pa naj na svojih sestankih kontrolirajo nastopanje svojih zastopnikov.

Dosedanji razgovori so bili brezuspešni, ker delavci sami niso aktivno posegli v potek razgovorov. Paziti moramo, da se tudi predstojeci ne razbijejo, ampak da bodo korak k splošnemu ujedinjenju in združenju razrednega strokovnega pokreta.

Za in proti enotnosti strokovnega gibanja.

(Nasprotstva na konferenci Amsterdamu.)

V zadnji številki smo objavili popolnoma kratko poročilo o konferenci izvrševalnega odbora amsterdamske internacionale.

Medtem so prišla točnejša poročila. „Daily Herald“, glasilo angleške delavske stranke poroča, da se je na petek pričela diskusija o predlogu za skupno konferenco z rdečimi strok. organizacijami.

Amsterdamski tajnik Oudegeest je predlagal, da se ne vrši konferenca z ruskimi strok. organizacijami, ker se ni mogoče z njimi ujediniti. Jouhaux (izgovori: Žuó) je podpiral njegov predlog.

Stališče angleških strok. organizacij je razložil Bramley. Najprej je govoril o potovanju angleških strokovničarjev v Ru-

sijo. Angleške strok. organizacije so natančno preštudirale ruske predloge in jih smatrajo za pametne. Enoglasno prepričanje generalnega sveta angleških strok. organizacij je bilo, da je dozorel čas za skupno konferenco in sicer brez predpogojev. Angleška delegacija v Rusiji ni stala pod ruskim vplivom. Po svojem stavu je bila zelo mešana. On sam pripada desničarskemu krilu in ni nikakor komunist. Vendar je prisiljen, da prizna, da so ruski delavci pod komunističnim režimom znatno napredovali in da je mogoč napredek le po tej poti dalje. Na koncu svojega govora je še enkrat odločno pon-

18. marc je blizu!

18. marca bo 54 let, odkar je proletariati prvič v zgodovini prevzel oblast v svoje roke v Parizu in upostavljal pariško komuno. Svetovni proletariati proslavlja vsako leto prvi herojski poskus proletarskega osvobođenja. Naročajte knjigo

Pariška komuna 1871

ki opisuje pariško komuno in njen pomen. Ta knjižica je neohodno potrebna in poučljiva za vsakega delavca, kmeta, ženo. Stane 5 Din, po pošti 50 par več. Naroča se je pri upravnističu „Del.-kmetški list“. Breg 10/II.

Razprodajalci imajo popust.

darjal, da je treba sklicati skupno konferenco z nacionalnega in internacionalnega stališča.

Cela vrsta delegatov iz drugih dežel se je strinjala z Bramleyjevim predlogom. Pod tem pritiskom se je pričel Oudegeest opravičevati. Nadalje so podpirali Bramleyjev predlog Graßmann (Nemčija), Mertens (Belgija), Dürr (Švica), Cook (Amerika) in Fimmen (generalni tajnik železničarske internacionale).

Proti koncu seje, po vroči debati sta stavila Stenhuis (Nizozemska) in Schmidt kompromisno resolucijo, ki predlaga, da naj se skliče skupna konferenca, če zaprosijo ruske strokovne organizacije za vstop v Amsterdam. Angleški delegati so na to izjavili, da ta predlog ruši načelo brezpogojne konference in da zato ne morejo za njo glasovati. Vendar je bila ta resolucija sprejeta z večino glasov.

V slučaju, da pride do konference, se je delegiralo na njo od strani amsterdamske internacionale Fimmena, Bramleya, Graßmanna in Zulavskega (Poljak).

„Daily Herald“ pripominja nadalje o konferenci sledeče:

„Evropski kapitalistični tisk in nekateri delavski listi so ostro napadli Purella in Bramleya radi njihovega delovanja v Rusiji. Posebno se je napadlo Purcella. Najkonservativnejši član amsterdamske konference so dali izraza svojemu sovraštvu proti angleški delegaciji v divjih govorih in brutalnih resolucijah, tako predvsem Oudegeest, ki je zahteval takojšnjo ustavitev vseh pogajanj z Rusi, in pa Belgijec Mertens. Moskovskosovražna večina se je končno čutila prisiljena, da popusti v svojem nepomirljivem stališču.“

Iz tega poročila glavnega lista angleške delavske stranke (ki nikakor ni bojševiška) se vidi, kako so se poostri la notranja nasprotstva med Amsterdanci. Vendar se desničarjem ni posrečilo prodreti.

„Trud“ in „Pravda“ o amsterdamski konferenci.

Centralno glasilo ruskih strokovnih zvez „Trud“ piše:

„Konferenca v Amsterdamu se je končala s kompromisno resolucijo. Gotovo, čeprav popolnoma zunanja izprememba v stališču Amsterdamev pojasnjuje trdno, jasno stališče angleške delegacije in Fimmena, ki so zagovarjali enotnost sploh in sklicanje predkonference z zastopniki ruskih strokovnih zvez, Jouhaux, Graßmann in Oudegeest niso mogli brisirati angleških strok. organizacij tem manj, ker podpira stališče Angležev in ruskih strok. zvez večina delavcev v drugih deželah. Interes svetovnega proletariata zahteva enotnost mednarodnega strokovnega gibanja in nedovoljeno je, obdelavati vprašanje enotnosti čisto formalno, kot se je to zgodilo na dunajskem kongresu Amsterdamev. Dunajski kongres se je postavil na formalno, nepomirljivo stališče, po katerem je enotnost mogoča le tedaj, če ruske strok. zveze kapitalizirajo, če se priključijo Amsterdamu na podlagi štatutov amsterdamske strokovne internacionale.“

Nasprotno se predložili angleški delegati in ruske strok. organizacije predkonferenco med amsterdamsko strok. internacionalo in rusko strokovno zvezo. To ni ugajalo Oudegeestu. Ruske strokovne zveze se podvržejo amsterdamskim sklepom le, če bodo ostale na svetovnem kongresu v manjšini.

Kompromisna resolucija izjavlja: „M

amo pripravljeni pogajati se, če greste v Canosso in izjavite, da vstopite v amsterdamsko strok. internacionalo. Čemu je potem potrebna konferenca? Mertens in Graßmann sta morda presenečena nad to svojo iznajdbo, ali ona bega pristaše enotnosti.

Glasovanje Angležev in Fimmena kaže, da se je izjalovila ta zvijača. Vprašanje je jasno postavljeno:

Kdor hoče enotnost, ne sme zahtevati od druge strani, da sama sebe uniči.

Amsterdamska eksekutiva je s sprejetjem Stenhuisove resolucije zavrila boj za enotnost. S tem pa ta boj še ni končan. Prej ali slej bo prišlo do enotnosti.

„Pravda“ piše:

„Med debatami eksekutive amsterdamske internacionale o ruskem vprašanju sta se stvorila dva tabora in sicer: na eni strani pristaši enotnosti strokovnega gibanja, na drugi strani zarotniški nasprotniki

enotnosti in zbližanja z ruskimi strok. organizacijami. —

Formelno vzbuja sprejetje „kompromisne“ resolucije vtis zmage desnega krila, ali to ni pravilna ocena. Boj še ni dokončan, ni stopil še niti v odločilno stopnjo. Najmočnejša armada Amsterdamev — angleške strok. organizacije zapuščajo vedno bolj desno smer. Odločilno važen moment amsterdamske konference obstoji v tem, da se desno krilo ni upalo ovirati Angležev pri njihovem samostojnem delu za ustvarjenje enotnosti.

Amsterdamska resolucija molči o angleško-ruskem enotnem odboru.

Desno krilo navdaja sovraštvo do Angležev, rdeče strok. internacionale in komunistov. Levo krilo pa nasprotno navdaja iskrena želja po strok. enotnosti, bojevna volja proti kapitalu, častno, iskreno spoznanje resničnega položaja delavskega gibanja v sovjetski uniji. —

Angleški proletariati je že izrekel svojo besedo, ki mnogo odtehta. Blizu je

čas, ko bo proletariati drugih dežel ponovil glas Angležev. Slepo sovraštvo do komunistov izginja povsod, kjer še ni izginilo. Enotnost koraka kljub licemernim amsterdamskim resolucijam!

Kaj porečeta k vsemu temu „Socialist“ in „Delavec“, ki ves čas o tako važnih dogodkih previdno molčita?!

Strokovno vprašanje na kongresu francoske kom. stranke.

O strokovnem vprašanju na nedavnem kongresu francoske kom. stranke je poročal Semard. Navajamo brez svojih pripomb iz njegovega poročila nekaj točk, o katerih naj temeljito razmišljajo zlasti oni, ki še danes ne razumejo, da je treba upoštevati enotno strokovno gibanje.

Semard je dejal, da mora stranka 75% svojega dela posvetiti strokovnemu vprašanju.

Treba delati na tem, da se skliče kongres ujedinjenja vseh unitarskih reformi-

stičnih in samostojnih strokovnih organizacij. Da se najde pravilno stališče v strokovnem vprašanju, se je treba najprej ozreti na internacionalni in potem šele na položaj v svoji deželi. Internacionalno so dobri izgledi, ker nastopajo ruske strokovne organizacije za brezpogojno enotnost in ker je tudi levo krilo Amsterdamev za enotnost. Za Francijo se je predložilo, da se vrši v septembru kongres ujedinjenja. Za ta kongres je treba množice pripraviti. To delo ima izvesti enotni odbor, ki naj izvrši na reformistične voditelje potreben pritisk. Ideja o enotnosti je treba razširiti med člane reformističnih organizacij. Revolucionarji ne smejo zapuščati reformističnih organizacij, ampak morajo v njih delati. Tudi če se doseže v eni reformistični organizaciji večina, se je ne sme odcepiti.

Kongres je enoglasno sprejel Semardova izvajanja na znanje.

Iz unije sovjetskih republik.

Gospodarski položaj ruskega poljedelstva.

Da se more podati sliko o sedanjem gospodarskem položaju sovjetske unije, ki ima 130 milij. prebivalcev, moramo najprej opisati gospodarski položaj večine prebivalstva, t. j. 100 milijonov kmetov.

Zemlja, 100 milijonov kmetov tvori podlago gospodarskega življenja sovjetske unije, ono podlago, na kateri dela rusko delavstvo, ruska industrija. Industrija dobi znaten del surovin od kmetov in industrija preskrbuje obratno s svojimi proizvodi kmete. Nadaljnje naraščanje ruske industrije, posebno male industrije zavisi od tega, koliko proizvodov bo potrebovala in vzela vas.

Če Anglija in nekatere druge države razvijajo svoje gospodarstvo na podlagi izvoza v tuje dežele in s tem da vedno bolj zaslužujejo kolonialne narode, se more razvijati v sovjetski uniji gospodarstvo le na ta način, da sporazumno delata oba glavna razreda: proletariati in kmetje.

V zadnjih dveh letih se je povečal obseg obdelovane zemlje skoro za 30% in dosega torej 88% pred vojno obdelovane zemlje. Poljedelstvo ne napreduje v vseh gubernijah (pokrajinah) enakomerno, ampak v nekaterih hitreje, v drugih počasneje. V nekaterih gubernijah je napredovalo poljedelstvo že preko predvojne stopnje.

Povzdigo poljedelstva je največ motila l. 1921. lakota v Povolžju. Največ se pridelala pšenice in rži, proso gre nazaj.

Zelo hitro napreduje pridelovanje vsega, kar je namenjeno predvsem za industrijo (bombaž, lan, sladkorna repa.) Pridelovanje tega je šlo v zadnjih letih sledeče:

	Posejana zemlja (v tisočih desjatinah)	bombaž	lan	sladk. repa
1922	52	818	169	
1923	165	844	226	
1924	419	1056	320	

v primeru z let.

1922 je bilo zate

pridelke več po-

sejane zemlje za 804% 130% 189%

Kar se tiče živinoreje, stoji najslabše s konji. Skoro 30% kmetov je brez konj. Število goveje živine pa je naraslo za 32%. Z ovčami stoji najboljše. Svinjereja je napredovala v primeri s stanjem l. 1922 za 200%.

To napredovanje ruskega poljedelstva je ugodno vplivalo tudi na povzdigo industrije.

Tako se godi kmetom v delavsko-kmetški Rusiji vedno boljše, a v kapitalističnih državah vedno slabše.

Gospodarska povzdiga sovjetske Rusije.

1. Premogovna industrija se krepi.

Eden glavnih vzrokov, ki je privedel ob izbruhu revolucije do uničenja industrije, je bil katastrofalno padanje produkcije premoga in železa. Uničenje organizatoričnega aparata v donskem bazenu, odhajanje delavcev na fronto, vojna proti belim četam — vse to je izpodkopalo premogovno produkcijo. In produkcija je padala do l. 1920.

Propadanje in zopetno naraščanje premogovne industrije se vidi iz sledeče tabele:

	milijoni pudov	100%
1913	1711	100%
1918	709	41%
1919	465	27%
1920/21	472	27%
1921/22	622	36%
1922/23	713	41%
1923/24	938	54%

Od 1921 dalje se je torej stopnjama višala produkcija premoga v Sovjetski republiki. Izmed vseh premogovnikov se je najbolj dvignila produkcija v donskem bazenu. Pred tremi leti je trpela dežela pod velikim pomanjkanjem premoga. Danes se popolnoma krije potreba unije sovj. republik.

V celokupni premogovni industriji je bilo zaposlenih pred vojno 168.440 delavcev, v juliju 1924. je bilo zaposlenih 169.266 delavcev. L. 1913. je torej proizvajal en delavec 746 pudov in v juniju 1923/24 440 pudov.

Bombaževa industrija je dosegla v l. 1921/22 12,5% mirovne produkcije, v l. 1922/23 25%, v l. 1923/24 37%, v l. 1924/25 60%.

Vrednost trgovskega obratovanja na moskovski blagovni borzi je znašala v decembru 1924 193.600.000 rubljev (v novembru 185.500.000). Cene so se ustalile.

Ruska zunanja trgovina je znašala v oktobru 1924 43.500.000 zlatih rubljev. Uvoz je znašal 19.400.000, izvoz pa 24.100.000.

Aktivnost trgovske bilance znaša torej 4.700.000 zlatih rubljev.

Žita se je izvozilo za 1.372.000 zlatih rubljev, lesa za 6.871.000, petroleja za 3.171.000, masla za 1.363.000, jaje za 2.881.000, tobaka za 1.692.000.

Višji gospodarski sovjet je sedaj objavil gospodarsko statistiko za mesec december 1924. Celokupna produkcija so-

cializirane industrije znaša v decembru 1924 vrednost 164 milijonov rubljev, kar pomeni 44% več kot v decembru l. 1923.

V mestu pride na enega prebivalca 9 rubljev davka, na kmeta pa samo 2,40 rublja. 66% vseh davkov odpade na trgovino in industrijo.

Napredek ruske industrije.

Novo gospodarsko leto (od 1. oktobra 1924.) je prineslo leningradski strojni industriji precejšnje ugodnosti. Nekatere tovarne so prejela naročila do jeseni, kar bo omogočilo razširjenje produkcije. Tovarna „Karl Marks“ je povečala svojo produkcijo za 15% predvojne višine.

V obratih „rdečega Putilova“ je naraslo število zaposlenih delavcev od 1. julija do 1. novembra za 855 delavcev in sicer od 6570 na 7425. V vseh obratih leningradskega strojnoindustrijskega trupa se je število delavstva dvignilo od 11.525 na 13.460.

To leto bo prineslo razširjenje produkcije za približno 40%. Zlasti se pričakuje ugoden razvoj tekstilne industrije. Tovarne bombaževinastih izdelkov bodo proizvedle letos 1 milijardo 300 milijonov metrov tkanin, dočim so lani samo 890 milijonov metrov. Bombaža imajo tovarne vedno več na razpolago. Leta 1920/21 je bilo z bombažem zasejanih samo 65.000 desjatin, letos pa celih 400.000 desjatin.

Tudi kredita so dobile tovarne v inozemstvu in sicer v Ameriki za 16 milijonov rubljev in svrhu nabave bombaža. To povečanje in napredovanje industrije se pa vrši kljub temu, da so cene bombaževinastemu blagu padle za približno 50 procentov.

V Rusiji torej padajo cene, tovarne se večajo, produkcija se razširja.

A pri nas? Draginja in brezposelnost!

Žrtve kapitalizma.

Velika rudniška nesreča v Dortmundu.

Ta teden se je zgodila v Nemčiji v dortmundskem rudniku največja nesreča — eksplozija, ki je zahtevala 139 rudarskih življenj, kolikor je doslej znano. 13 rudarjev se namreč še pogreša. 139 delavcev — družinskih očetov je v hipu postalo žrtev kapitalističnega pohlepa po profitu.

K temu slučaju se še povrnemo v prihodnji številki, ko dobimo točne podatke od merodajne strani. Kajti poročila meščanskih časopisov ne morejo biti za nas merodajna.

Tiskovni sklad.

Zalar Ev. Maribor 15 Din, sodruzi iz Kresnic na poli 83 120, sodruzi iz D. M. v Polju na poli 29 90, Aljančič Matevž Križe 10, Tavčar Marija Ljubljana 5, Kužnik Ivan Radeče 5, Belzac Josip Št. Janž 1, Poterč Vekoslav Maribor 5, Ing Štebi Ljubljana 100, Kregar Josip Ljubljana 5, zadnjič izkazanih 272, skupaj 628 Din.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Prebujenje.

Ko vstanemo, ko se vzbudimo mi,
ko planemo iz temine suženjstva vsi,
ko zadone naši glasovi votli preje
gorje, gorje, vam, a sedaj glasneje.
Ko vzbudi se proletarska moč nas vseh,
takrat bo strt buržujski na tleh.
Če pride to, kar mora enkrat priti,
ne bo nam treba lačnim po svetu iti.
A on, ki naj se nas boji, buržujski, si ti.

Op. ur. Rade volje priobčujemo to pesem mladega proletarca iz rudarskih revirjev.

Volilni fond.

Urbančič Miha Dragomelj pola 45 36—
Weinberger M., steklarna Zagorje 150—
Kolenc Ivan Vojnik, ček. izp. 22 5—
Indihar Andrej Ljubljana . . . 5—
Kregar Josip 5—

Zlatnar Peter 10—
Polanc Josip Velenje, ček. izp. 28 25—
Podlipnik Franc Tržič, pola 47 . 143/50
Pohlin Florijan Griže, pola 137 . 30—
Stare Franc Staritrg, p. 16 . . . 30—
Bem Ludvik Bled, p. 65 46—
Kit Jož 20—
Weinberger Mirko 55/75
Pola št. 19, Zagorje 85/25

„ 147, Rajhenburg Drstvenšek 63—
„ 69, Krmelj-Kragelj 60/75
„ 64, Dob-Koželj 51—
„ 54, Lukovica-Kotnik 65—
„ 47, Tržič-Podlipnik 143/50
„ 77, Ljubljana-Klančar 170—
„ 41, Menge-Hauptman 31—
„ 73, Št. Vid-Mrhar 23—
„ 36, Borovnica-Mejač 93/50
„ 36, Borovnica-Garin 109/25
„ 102, Moste-Roje 90—
„ 46, Ljubljana-Podobnik 50—
„ 62, Ljubljana-Ogrin 10—
„ 40, Črnuče-Erjavce 73—
„ 88, Škofja Loka-Kajzer 100—
„ 74, Črnuče-Bedenk 79—
„ 154, 76—
„ 49, Ljubljana-Juvan 127/80
„ 60, Ljubljana-Habe 65—
„ 61, Ljubljana-Osterc 210—
„ 58, Rožna dolina 50—
„ 66, Križe-Usar 105/25
„ 53, Medvođe-Šešek 43—
„ 67, Ljubljana-Klopčič 30—
„ 76, Čepin 34—

Pola št. 48, Vrhnika 124—
„ 18, Zagorje-Weber 153/25
„ 23, Zagorje-Mirko 83—
„ 20, Zagorje-Lipovšek 67/25
Siladi Ignac 10—
Zadnjič izkazanih 2105/50
Skupaj Din 5252/55

Ostale zbirke priobčimo prihodnjič.

Veselica.

V nedeljo 22. t. m. ob 5. uri popoldan do 2. ure zjutraj priredi

Mednarodna Rdeča Pomoč

veselico v

Borovnici

v prostorih gostilne Fortunat. Sodruzi in somišljeniki iz Borovnice in okolice, udeležite se je polnoštevilno!

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani.
Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.
Odgovorni urednik Josip Pezdur, sedlar.